

היה מוכרח ללמוד שם שדרי היה רופא למלך מצרים²⁰², ובענין ששינו סוף פרק מרובה (כ"ג פג. א) באבטולם ב"ד ראובן שהחזירו לו לספר קומי מפני שהיה קרוב למלכות. ויש מפרשים שמה שאסרה תורה לשוב בדרך הזה עיר, אינו אלא על דרך המדבר ים סוף²⁰³, כמו וזה לכם הממא (ויקרא יא כב), חולסת מורחים²⁰⁴, וכן החדש הזה (שמות יב, כ), ולזה עבר ניסן בניסן ולא הורו לו²⁰⁵. מסכת שבת פ"ק (יט, א) אין מפלגין בספינה פחות משלשה ימים קודם לשבת, ודיקא לדבר הרשות²⁰⁶. אדם אחד מאסף אינו גורר בהם.

אצטר התכנית

בזמן הזה או לשוב בדרך אחרת. ובהגהות רצ"ה חן-טוב כתב: "ומה שתמה שיפרש חטאן, הלא כך היא המידה כחטא מפורסם כמו שאמרו חז"ל (יומא פז, ב) לקיים וחסאתי נגדי המיד (תהלים נא, ג), ומה שאמר שהוא ללא יועיל כי אם להכריע אחרים, אין תימה בדבר מאחר שמכבר טאור ומורה פשעו בזה איך יכיעו אחרים ע"י זה. ואין ספק בדבר שלא היה הרמכים עומד במצרים לפי הכרעת דעתו אם לא היה אנוס בדבר ואנוס רחמנא פטריה, ואיך ללמוד ממנו מן שאינם אנוסים בדבר". בצ"ץ אליעזר חז"ר סי' פו אות ה', תירץ שהרמכים סובר כהרישב"א שאין איסור בזה"י, וכוננו להתאונן על כך שבפעם יש שלשה לאוין ורק הגלות גרמה היות ואור שהגענו למצב זה וכשנצא מהגלות יחזור הג' לאוין. והוסיף עוד שאולי לכן הרמכים עבר מאלסטריה לקהיר שנייה בכלל האיסור. 202. וא"ת עדיין צ"ב כיצד הגיע למצרים הוי עז זה לא היה אנוס. וי"ל שהגיע למצרים בהיתר, שהרי מותר להכנס למצרים לחטרה (רמב"ם מלכים פ"ה ה"ח ע"פ ירושלמי סנהדרין פ"י ה"ח) ולאחר שנכנס היה אנוס שלא לצאת. נחלקו הפוסקים אם מי שנכנס למצרים לצורך חטרה ואח"כ נתיישב שם עובר בלאו זה, בספר אש דת פרשת שופטים כתב שערב, והשדי חמד כללים (ח"ג עמ' 153) מערכת יו"ד סוף כלל מו חולקים, ועי' ברדב"י מלכים פ"ה ה"ז משי"כ בזה. ולאחריה מכן שהרמב"ם כתב שהוא עובר בשלושה לאוים מוכח שאף הנכנס בהיתר והתישב אחר כך עובר. (כמובן לחיזוק זה שהיה אנוס כוננת הרמב"ם עובר באונס). 203. מלשון רבינו גרוא שהאיסור הוא לשוב דיקא בדרך המדבר ים סוף" וכן כתב הריטב"א יומא לת, א, בשם היראים "שלא אסר הכתוב אלא להולך בדרך שהוא שמאין ישראל והמדבר למצרים", וכ"כ הרי"ש נתנוז בספר דברי שאול ריש פרשת

הדפסה ברזולוציות מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנית

כפתור ופרח <הוצאת ביהמ"ד להלכה בהתיעבות> - א: אשתורי בן משה ו

אדיקן של גוים וכו'. וכן זכירותו פרק עשרי. וכן לא חתן להם מותנת תנם¹⁹⁸ (ע"ז ב, א) וכו'נצא בהם.

אצטר התכנית

וכן הדר באין מצרים שעובר שלשה לאוין¹⁹⁹. ושמעתי במצרים מפי ה"ר שמואל ז"ל אחד מבני בנו של הר"ם במו"ל²⁰⁰, שכשה"ם ז"ל היה חותם שמו באגרת שלושה היה מסיים, ^{אצטר התכנית} הכותב העובר בכל יום שלשה לאוים, פלוני²⁰¹. אמרתי לו דרך חצי נחמה, שמא הרב ז"ל

גוריה על הציבור אלא אם כן רוב הציבור יכול ללמוד בה. במצרים נהגו לכתוב בכתובה "ולא ישרך ולא יקדש ולא ישא אשה אחרת עליה, אלא א"כ שהתה עמו עשר שנים רצופות ולא ילדה לו זשי"ך שיצא מכלל נפל", כ"כ בנהר מצרים הל' כחוכות סי' יד ועיי"ש בס' כו שהאר"ן בזה. ועי' בגינת ורדים אה"ע כלל ד סי' כב, שאצפ"כ מנהג מצרים ליטול רשות מהאשים הראשונה עיי"ש הטעם. ולענין אם החרים רבינו גרשום שלא לשאת שתי נשים גם כבהאי גוונא, עי' רמ"א אה"ע סי' א סעי' י ופ"א אה"ע סי' קנר ס"ק כה. להלן בפיק עשרי עמ' רה ד"ה מפי ה"ר ברוך ז"ל, האריך רבינו בזה ועיי"ש בהערה 295. 198. בתוספתא ע"ז פ"ג ה"ה איתא, שהאיסור לתת לגוי מנתה חנינם הוא דיקא בגוי שאינו מכיר, אבל לגוי שמכיר מותר לתת משום שהוי כמכר, כלומר הנותן קיבל או יקבל מהגוי הנאה ואין זה מתנת חנינם. בוגהות אש"י" על הרא"ש ע"ז פ"א סי' יט כתב: "ועל זה אנו סומכין לתת מתנת לעובדי כוכבים". הש"ע יו"ד סי' קנא סעי' יא, מותר לתת לגוי שמכירו (ועיי"ש בדרכי השוכה ס"ק ג, ואר"ן חיים לר"ח סתתון יו"ד סי' קמח סעי' א). 199. ע"פ המכילתא שמות סדר בשלה פורשה ב, וירושלמי סוכה פ"ה ה"א. וכן כתב הרמב"ם מלכים פ"ה ה"ז: "ומותר לשכון בכל העולם חזן מאין מצרים וכו', בשלושה מקומות ההודיה תורה שלא לשוב למצרים, שנאמר "לא תוספו לשוב בדרך הזה עוד" (דברים יז, טז), "לא תוסיף עוד לראותה" (דברים כז, טח), לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם" (שמות יד, יג), עכ"ל. עיי' בתומשך דברי רבינו הסברים למנהג לגור במצרים, ומצאנו הסברים נוספים. הריטב"א יומא לת, א, כתב: "והנכון יותר שאין האיסור שהוא אלא בזמן שישראל שרוין על ארמם אבל בזמן הזה שנגזר עלינו להיות נדחים בכל קצוי הארץ, כל חוצה לארץ אחד

הדפסה ברזולוציות מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנית

כפתור ופרח <הוצאת ביהמ"ד להלכה בהתיעבות> - א: אשתורי בן משה ו